

TŪRISMA EKSPORTS

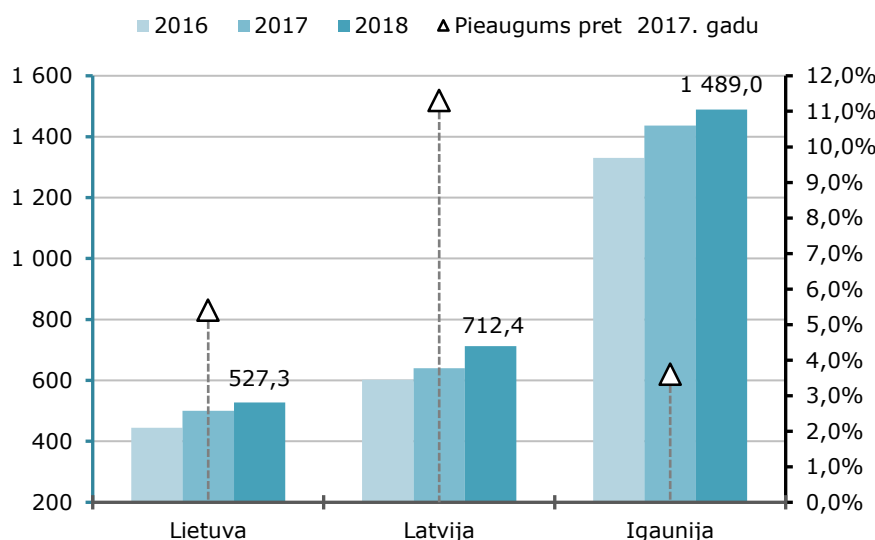
Tūrisma eksports ir ārvalstu ceļotāju izdevumi Latvijā, ko var novērtēt ar Latvijas Bankas sagatavotās valsts maksājumu bilances (MB) posteņiem: "Braucieni" (visas nerezidentu ceļotāju iegādātās preces un saņemtie pakalpojumi Latvijā, neskaitot transporta izdevumus) un "Pārvadājumi" – gaisa, jūras, dzelzceļa un autotransporta pakalpojumi pasažieriem (Latvijas rezidentu sniegtie transporta pakalpojumi nerezidentiem).

Tūrisma eksports 2018. gadā pieauga par 10,4 %, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, un sasniedza 1 378 milj. eiro. Par 8,9 % pieauga nerezidentu izdevumi Latvijā darījumu braucienos, bet nedaudz mazāk (par 6,3 %) atpūtas un citos personiskajos braucienos. Maksājumu bilancē pieauga vērtība gaisa pasažieru (par 17,6 %) un autotransporta (par 14,3 %) pakalpojumu kredīta posteņiem.

2018. gadā ārvalstu un Latvijas ceļotāju bilance saglabājās pozitīva, kas nozīmē, ka tūrisma eksports ir lielāks par importu (MB postenis „Braucieni”). Bilances saldo bija 240 milj. eiro. Ceļotāju bilance Latvijā ir pozitīva kopš 2011. gada.

Analizējot ārvalstu ceļotāju izdevumus attiecībā pret valsts iedzīvotāju skaitu Baltijas valstīs, jāsecina, ka 2018. gadā izdevumi turpināja pieaugt visās valstīs. Taču visvairāk ārvalstu ceļotāji uz vienu iedzīvotāju vēl joprojām iztērē Igaunijā – 1 489 eiro.

Ārvalstu ceļotāju izdevumi eiro uz vienu iedzīvotāju Latvijā, Lietuvā un Igaunijā; 2016–2018¹

¹ Ārvalstu ceļotāju izdevumi ietver arī izdevumus par transportu.

² <https://statdb.bank.lv/lb, MB ceturkšņa/ gada datu tabulas 13.04.2019.>

<https://www.lb.lt/en/balance-of-payments-quarterly MB ceturkšņu tabulas 13.04.2019.>

[http://statistika.eestipank.ee/#/en/p Pakalpojumu \(kredītu\) un importa \(debeta\) eksports pa pakalpojumu veidiem \(milj. EUR\) 13.04.2019.](http://statistika.eestipank.ee/#/en/p Pakalpojumu (kredītu) un importa (debeta) eksports pa pakalpojumu veidiem (milj. EUR) 13.04.2019.)

[https://ec.europa.eu/eurostat/tgm Iedzīvotāju skaits uz 1.janvāri 2018.gadā \[tps00001\] 13.04.2019.](https://ec.europa.eu/eurostat/tgm Iedzīvotāju skaits uz 1.janvāri 2018.gadā [tps00001] 13.04.2019.)

ĀRVALSTU CEĻOTĀJI (ROBEŽŠĶĒRSOTĀJI) LATVIJĀ

Robežšķērsotāju apsekojuma dati liecina, ka 2018. gadā vairākdienu ārvalstu ceļotāju braucieni skaits bija 1 946 tūkst., un salīdzinot ar 2017. gadu tas gandrīz nav mainījies. Tomēr pēdējo trīs pārskata gados pozitīvas tendences uzrāda Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnes definētie rezultatīvie rādītāji – pieaug viena ārvalstu vairākdienu ceļotāja vidējie izdevumi diennaktī un vidējā izmitināšanas mītnu noslodze ārpus vasaras sezonas.

Saturs

TŪRISMA EKSPORTS	1
Diagr. Ārvalstu ceļotāju izdevumi eiro uz vienu valsts iedzīvotāju Latvijā, Lietuvā un Igaunijā; 2015–2018.....	1
Tab. Ārvalstu ceļotājus raksturojošie rādītāji no Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādņēm 2014.-2020.gadam; 2016–2018	2
LATVIJAS TŪRISMA MĒRĶA TIRGI.....	2
Diagr. Apkalpoto ārvalstu ceļotāju skaits un pieaugums naktsmītnēs sadalījumā pēc tūrisma mērķa tirgiem 2018. gadā	2
VIDĒJAIS UZTURĒŠANĀS ILGUMS LATVIJĀ.....	2
IEBRAUKUŠIE UN IZBRAUKUŠIE PASAŽIERI LIDOSTĀ „RĪGA”	2
NODARBINĀTIE TŪRISMA NOZARĒS	3
IENĀKOŠAIS UN IZEJOŠAIS TŪRISMS, KO APKALPO TŪRISMA OPERATORI LATVIJĀ	3
Diagr. Ārvalstu ceļotāju pavadītās nakts ES 2018. gadā	3
LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU ATPŪTAS UN DARĪJUMU BRAUCIENI PA LATVIJU	4
TŪRISMA STATISTIKĀ LIETOTIE TERMINI.....	4

Ārvalstu ceļotājus raksturojošie rādītāji no Latvijas tūrisma attīstības pamatnostādnēm 2014.–2020.gadam; 2016–2018

Rādītājs	2016	2017	2018
Ārvalstu vairākdienu ceļotāju robežšķērsojumu skaits, tūkst.	1 793	1 949	1 946
Vidējā izmitināšanas mītnu noslodze (gultas vietu noslogojums ārpus noslogotākās vasaras sezonas) (janv.–maijs un sept.–dec.), %	33	35	39
Viena ārvalstu vairākdienu ceļotāja vidējie izdevumi diennaktī, EUR	54	60	66
Ārvalstu vairākdienu ceļotāju kopējie izdevumi gadā, milj. EUR	474	534	517

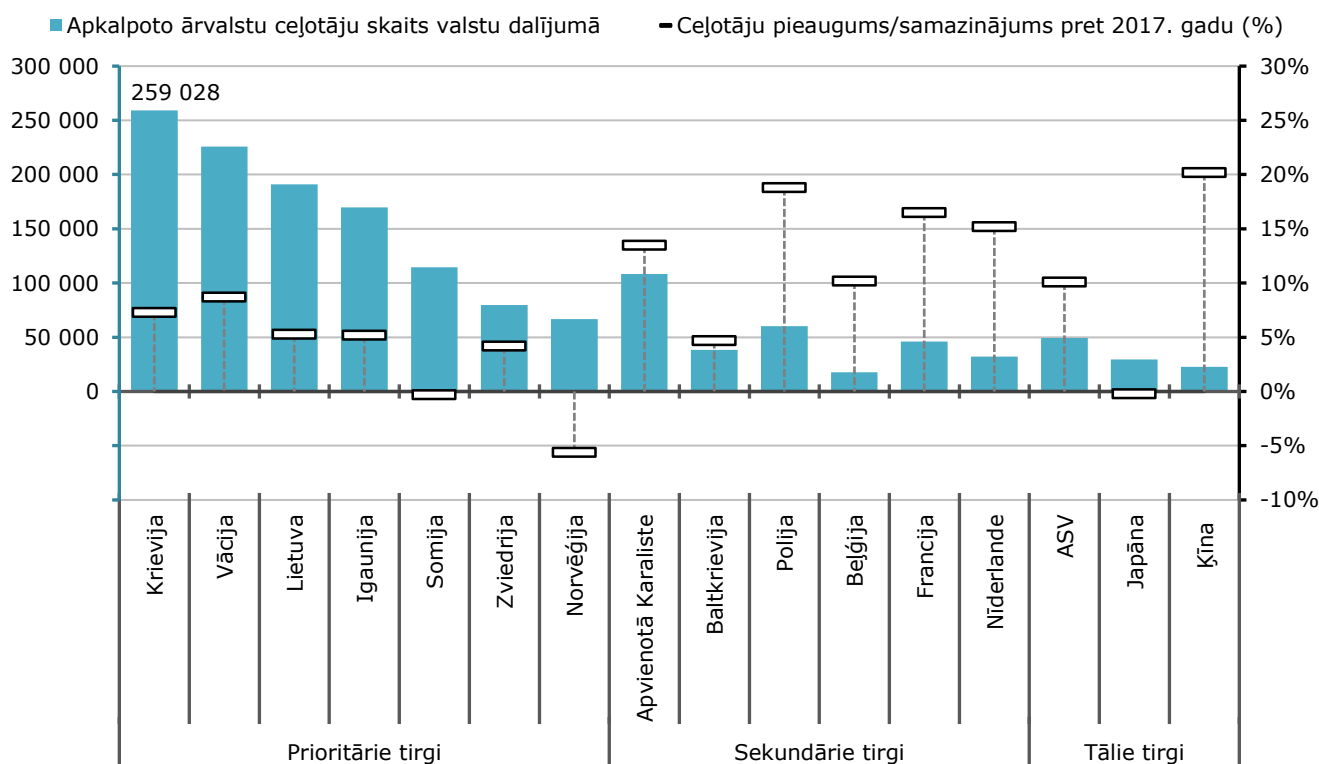
LATVIJAS TŪRISMA MĒRĶA TIRGI

Kā liecina pārskata dati par viesnīcu un citu tūristu mītnu darbību, naktsmītnu pakalpojumus Latvijā 2018. gadā izmantoja 1,9 milj. ārvalstu ceļotāju, kas ir par 8,2 % vairāk nekā iepriekšējā gadā.

Saskaņā ar Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras Tūrisma mārketinga stratēģiju 2018.–2023.gadam Latvijas prioritārie tūrisma mērķa tirgi ir Lietuva, Igaunija, Vācija, Krievija, Zviedrija, Norvēģija un Somija. Sekundārie mērķa tirgi ir Baltkrievija, Apvienotā Karaliste, Polija, Beļģija, Francija un Nīderlande. Tālie tirgi ir Amerikas Savienotās Valstis (ASV), Japāna un Ķīna.

Saskaņā ar tūristu mītnu pārskata datiem 2018. gadā samazinājās ārvalstu ceļotāju īpatsvars no valstīm, kas noteiktas kā prioritārie mērķa tirgi, sasniedzot 57,5 % (2017. gadā – 59,2 %). Turpretī palielinājās ceļotāju īpatsvars no sekundāro mērķa tirgu valstīm, sasniedzot 15,7 % no ceļotāju kopskaita (2017.gadā – 15,0 %). Ceļotāju īpatsvars no tālo mērķa tirgu valstīm saglabājās iepriekšējā gada līmenī – 5,3 %.

Apkalpoto ārvalstu ceļotāju skaits un pieaugums naktsmītnēs sadalījumā pēc tūrisma mērķa tirgiem 2018. gadā

VIDĒJAIS UZTURĒŠANĀS ILGUMS LATVIJĀ

Vidējais ārvalstu viesu uzturēšanās ilgums naktsmītnēs Latvijā 2018. gadā bija 1,94 nakts (2017. gadā – 1,91 nakts). Vidējais uzturēšanās ilgums viesiem no prioritārajiem tirgiem bija 1,85 nakts (2017.gadā – 1,83 nakts), no sekundārajiem tirgiem 2,02 nakts (2017.gadā 1,98 nakts), savukārt no tālajiem tirgiem – 1,84 nakts (2017.gadā – 1,77 nakts).

IEBRAUKUŠIE UN IZBRAUKUŠIE PASAŽIERI LIDOSTĀ „RĪGA”

Lidostā apkalpoto pasažieru skaitu veido gan ārvalstu, gan Latvijas ceļotāji, kas 2018. gadā bija 7 055,7 tūkst., kas ir par 15,7 % vairāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. 35,3 % no visiem apkalpotajiem pasažieriem tiek apkalpoti, lidojot uz vai no Vācijas, Apvienotās Karalistes un Krievijas, šo valstu īpatsvars nedaudz samazinājās, salīdzinot ar iepriekšējo gadu.

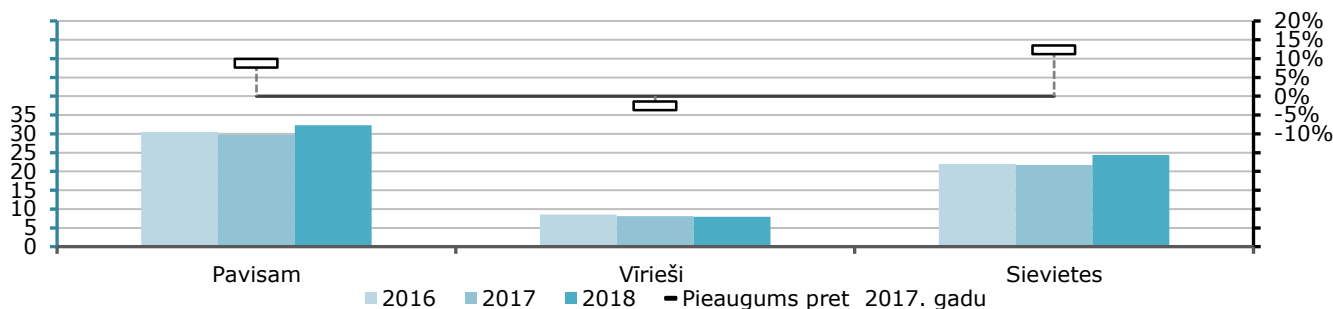
Apkalpoto pasažieru skaita pieaugums prioritārajās mērķa tirgus valstīs, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, bija Vācijai (par 4,5 %, 912 tūkst.), Krievijai (par 17,1 %, 747,5 tūkst.), Norvēģijai (par 7,3 %, 394,6 tūkst.), Somijai (par 9,6 %, 372,5 tūkst.), un Zviedrijai (par 22,2 %, 324,8 tūkst.). Apkalpoto pasažieru skaits no Apvienotās Karalistes vai uz to samazinājās par 1,7 % (830,6 tūkst.).

Ievērojams apkalpoto pasažieru skaita pieaugums bija uz galamērķiem Maltā (2,5 reizes, 48,3 tūkst.), Kiprā (3 reizes, 46,8 tūkst.), Bulgārijā (par 84,3 %, 44,4 tūkst.), ko noteica lidojumu uzsākšana uz jauniem galamērķiem vai arī jaunas lidsabiedrības ienākšana tirgū.

NODARBINĀTIE TŪRISMA NOZARĒS

Nodarbinātie pēc saimnieciskās darbības veida un dzimuma (NACE 2.red.) izmitināšanas un ēdināšanas pakalpojumu nozarēs; 2016–2018

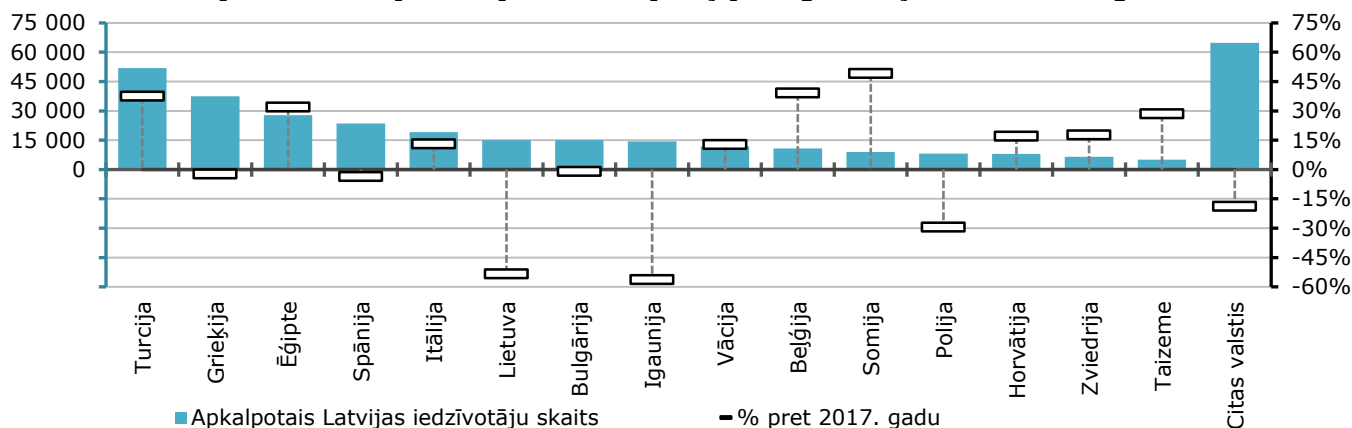
(skaits, tūkst.)

IENĀKOŠAIS UN IZEJOŠAIS TŪRISMS, KO APKALPO TŪRISMA OPERATORI LATVIJĀ

2018. gadā tūrisma operatori un tūrisma aģenti un operatori apkalpoja 478,5 tūkst. Latvijas iedzīvotājus un ārvalstu viesus, kas ir par 1,3 % mazāk, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. No tiem 328,6 tūkst. bija izejošais tūrisms jeb Latvijas iedzīvotāji, kas devās ceļojumā uz ārvalstīm, izmantojot kompleksā tūrisma piedāvājumus. Latvijā tika uzņemti 113,9 tūkst ārvalstu viesu, kas tiek uzskatīts par ienākošo tūrisma.

Izejošais tūrisms jeb Latvijas iedzīvotāju ceļojumu galamērķi ārvalstīs 2018. gadā

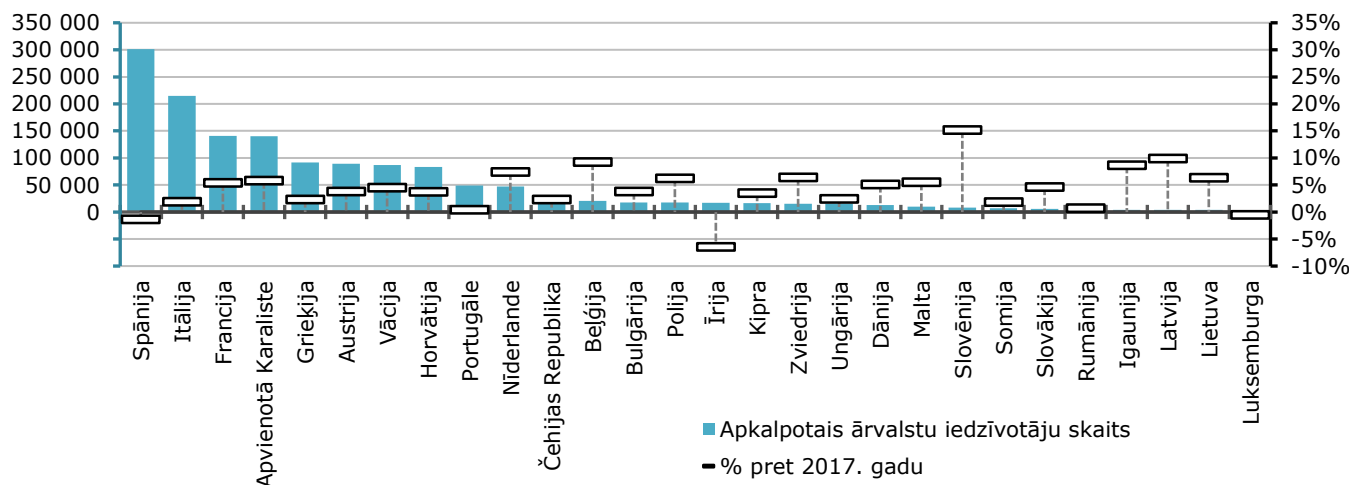
PAVADĪTĀS NAKTIS NAKTSMĪTNĒS LATVIJĀ UN EIROPAS SAVIENĪBĀ

2018. gadā ES ārvalstu ceļotāju pavadītās nakts naktsmītnēs pieauga par 2,6 % (1,5 mld.)¹.

Latvijā 2018. gadā ārvalstu ceļotāji nakšņoja 3,7 milj. nakts, kas ir trešais zemākais rādītājs starp ES 28 dalībvalstīm, tomēr ar vienu no lielākajiem pieaugumiem pret 2017. gadu (9,9 %).

Ārvalstu ceļotāju pavadītās nakts ES 2018. gadā

(tūkst., % pret 2017. gadu)

¹ <http://ec.europa.eu/eurostat/web/tourism/data/database> dati par 2016.-2018.gadu. [tour_occ_nim] 12.04.2019.

LATVIJAS IEDZĪVOTĀJU ATPŪTAS UN DARĪJUMU BRAUCIENI LATVIJĀ¹

Vairākdienu braucieni Latvijā. Latvijas iedzīvotāji vairāk izvēlās apceļot savu valsti un retāk dodas braucienos uz ārvalstīm. Vairākdienu braucienų skaits ar nakšņošanu pa Latviju 2018. gadā samazinājies par 12,2 %, salīdzinot ar 2017. gadu, sasniedzot 2 584 tūkst. braucienų. Kopā braucienos pa Latviju 2018. gadā Latvijas iedzīvotāji pavadījuši 5 513,8 tūkst. nakšņų, iztērējot 122,0 milj. eiro.

Visbiežākie braucienų iemesli Latvijā kopš 2012. gada ir radu un draugu apmeklējumi, kas 2018. gadā bija 56,2 %. Nākamais braucienų mērķis ir atpūtas (36,8 %).

Latvijas iedzīvotāji pārsvarā (81,8%) vairākdienu braucienos pa Latviju 2018. gadā izmantoja privātās naktsmītnes – vasarnīcu, lauku māju, radu vai draugu mājokli un citu privāto naktsmītni. 81,9 % braucienų bija ar vieglo automašīnu vai motociklu, kam seko autobuss (11,9%).

Vidējie izdevumi vairākdienu braucienā pa Latviju 2018. gadā bija 47 eiro, pieaugot par 2 eiro, salīdzinot ar gadu iepriekš. Vidējie izdevumi diennaktī bija 22 eiro, kas pieauga par 3 eiro, salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Salīdzinot vecuma grupu ietvaros, vidēji visvairāk (56 eiro) braucienā tērēja vecāka gadagājuma iedzīvotāji no 65. gadu vecuma. Tas izskaidrojams ar ilgāku braucienā pavadīto nakšņų skaitu, proti, 3,3 nakts, kad vidēji visām vecuma grupām uzturēšanās ilgums ir 2,1 nakts. Līdz ar to vecāka gadagājuma iedzīvotāji diennaktī iztērēja vidēji vismazāk, proti 17 eiro.

Visbiežāk 2018. gadā braucienų galamērķis bija Pierīgas (22,3 %) un Latgales (19,8 %) reģions. Populārākie galamērķi bija Rīga, Ventspils, Daugavpils, Liepāja un Cēsu, Krāslavas, Saulkrastu un Madonas novadi. Braucienā vidējās izmaksas vismazākās bija Vidzemes reģionā (40 eiro), bet vislielākās – Rīgā (58 eiro). Savukārt, vidējie izdevumi diennaktī vismazākie bija braucienos uz Latgales reģionu (19 eiro), bet vislielākie uz Kurzemes reģionu (28 eiro).

Vienas dienas braucieni pa Latviju. Latvijas iedzīvotāji 2018. gadā devās 8,4 milj. vienas dienas braucienos bez nakšņošanas, kas ir par 12,8 % mazāk nekā gadu iepriekš. Arī izdevumi samazinājās par 8,7 %, kopā sastādot 212,0 milj. eiro. Braucienos vidēji ir tērēts par 4,7 % vairāk nekā gadu iepriekš, proti, 25 eiro.

Pārsvarā jeb 27,4 % braucienų bija uz Pierīgas reģionu un 20,2 % uz Rīgu. Populārākie galamērķi bija Rīga, Jūrmala, Liepāja, Siguldas novads, Jelgava, Daugavpils, Madonas novads, Cēsu novads, Tukuma novads un Valmiera.

¹ Dati par 2018. gadu ir provizoriski.

TŪRISMA STATISTIKĀ LIETOTIE TERMIŅI

Tūrisms – ceļotāju darbība, dodoties braucienā uz galveno galamērķi ārpus ierastās vides uz laiku, kas ir mazāks par vienu gadu, ar jebkādu galveno nolūku, tostarp darījumu, atpūtas vai citu personīgu nolūku, bez nodoma tikt nodarbinātam apmeklējuma vietā pie vietējā uzņēmēja.

Ceļotājs – jebkura fiziska persona, kura ceļo ārpus savas ierastās vides.

Rezidenti – visas, t.sk. ārvalstu, institūcijas, kas reģistrētas un darbojas Latvijas teritorijā, un privātpersonas, kuru māsājniecības atrodas Latvijā un kuras neizbrauc ārpus Latvijas uz laiku, kas pārsniedz 1 gadu (izņēmums – studenti).

Nerezidenti – visas institūcijas, kas reģistrētas ārvalstīs, un privātpersonas, kuru māsājniecības atrodas ārpus Latvijas vai kuras ieradušās Latvijā uz laiku, kas īsāks par 1 gadu (izņēmums – studenti).

Robežšķērsojumu skaits – vienība, cik reizes ārvalstu viesi vecumā no 15 gadiem šķērso valsts robežu.

Atpūtas brauciens – brauciens ārpus ierastās vides, kura galvenais iemesls ir brīvdienu, svētku dienu vai atvaļinājuma pavadīšana, vasarnīcas vai dārza mājas apmeklējums, piedalīšanās ekskursijās, teātru apmeklējums, *spa* kūrortu apmeklējums bez ārsta norīkojuma u.tml.

Darījuma brauciens – ceļojums, kura mērķis ir zināšanu un pieredzes papildināšana, darījumu slēgšana vai dienesta pienākumu izpilde, piedalīšanās kongresos, semināros, izstādēs, gadatirgos, uzstāšanās ar lekcijām, valdības komandējumi.

Draugu, radnieku apmeklējumi – ceļojumi ar mērķi apciemot radus, draugus.

Ceļotāju kopējie izdevumi – ceļotāju izdevumi sastāv no preču un pakalpojumu vērtības, ko ceļotāji izmanto braucienā sagatavošanā (avansa maksājumi) un ceļojuma laikā. Ceļotāju izdevumos neiekļauj: kapitālieguldījumus vai darījumus, kas attiecas uz zemi, ēkām, nekustamo īpašumu, mākslas darbiem. Ārvalstu ceļotāju izdevumos neiekļauj arī izdevumus turpceļam un atpakaļceļam.